

CEICOM (CENTRAL EUROPEAN GROUP OF ICOM)

ICOM-ova GRUPA ZA SREDNJU EUROPU

(Sastanak Grupe za informatizaciju, München, 3. - 6. prosinca 1998.)

Markita Franulić

Muzejski dokumentacijski centar

Zagreb

CEICOM je započeo radom kao neformalna grupa u listopadu 1993. godine u Weimaru, u Njemačkoj. Na poziv Njemačkoga nacionalnoga komiteta ICOM-a, tada su se okupili predstavnici nacionalnih komiteta

ICOM-a iz država Srednje Europe radi međusobnog upoznavanja s radom i problemima nacionalnih komiteta i muzejske struke. Organizator je smatrao da države Srednje Europe pripadaju istom kulturnom prostoru, te da ih povezuju ne samo mnoge povijesne veze nego i zajednička iskustva i slični problemi. K tome, veći broj država članica CEICOM-a prolazio je ili još uvijek prolazi kroz tranzicijske promjene, što se odražava i u radu muzejskih ustanova.

Članovi CEICOM-a su nacionalni komiteta ICOM-a iz Austrije, Češke, Hrvatske, Mađarske, Njemačke, Poljske, Slovačke i Slovenije.

Budući da CEICOM nema stalne izvore financiranja, sve aktivnosti plod su zalaganja i ulaganja nacionalnih komiteta i muzeja.

Do sada je održano 6 sastanaka: Weimar (Njemačka) 1993., Bratislava (Slovačka) 1994., Krakov (Poljska) 1995., Graz (Austrija) 1996., Budimpešta (Mađarska) 1997. i München (Njemačka) 1998.

Dvije su stalne teme o kojima se raspravlja na svakom sastanku: zakonska regulativa koja se odnosi na muzejsku struku i primjena informacijske tehnologije u organizaciji rada muzeja. U organizaciji Njemačkoga nacionalnoga komiteta ICOM-a u Muzeju Mensch und Natur u Münchenu je 3. i 4. prosinca 1998. održan sastanak Grupe za informatizaciju CEICOM-a. Sastanku su prisustvovala po 2 predstavnika nacionalnih komiteta članica CEICOM-a: Austrije, Poljske, Češke, Slovačke, Slovenije, Njemačke, Mađarske i Hrvatske.

Iz Hrvatske su sastanku prisustvovali Želimir Škoberne iz Muzeja grada Zagreba i Markita Franulić iz Muzejskoga dokumentacijskog centra.

Nakon zajedničkog sastanka svih prisutnih, sudionici su se podijelili u 2 grupe: informatizacijsku grupu i grupu koja se bavila ostalim aktualnim temama muzejske struke. Sastankom grupe za informatizaciju predsjedao je prof. dr. Walter Koch iz Graza, nekadašnji djelatnik Joanneum Researcha iz Graza, a danas freelance savjetnik. Dr. Koch je predstavio međunarodne projekte u kojima sudjeluje, te je ponudio suradnju u osmišljavanju zajedničkog projekta članica CEICOM-a.

Potom su predstavnici nacionalnih komiteta predstavili stanje na području informatizacije muzejske djelatnosti u svojoj zemlji, a prezentirani su i projekti ostvareni na tom području.

U Češkoj svaki muzej sam odlučuje kojim će se softverom koristiti. Ministarstvo kulture podržava razvoj programa DEMOS (Documentation and Registration of Museums and Collections), koji se najviše upotrebljava u umjetničkim muzejima, ali zbog složenosti i sofisticiranosti nije šire prihvaćen. Postoji i središnja baza podataka ukradenih predmeta. Ta je baza paralelna, a nekad čak i konkurentna lokalnim bazama podataka u muzejima. Stoga se te dvije vrste baza podataka nastoje uskladiti.

Muzeje u Njemačkoj karakterizira velika raznolikost u načinu vođenja dokumentacije, od profesionalnog do volonterskog. Dokumentacija je sustavno vođena u muzejima koji su nekad pripadali Istočnoj Njemačkoj jer je to nalagao zakon, a i postojao je standard "Knorr". Danas u Njemačkoj nema zajedničkog standarda, ali postoji nekoliko "de facto" standarda koje podržava i primjenjuje nekoliko skupina korisnika istog softvera (npr. HIDA/MIDAS, GOS, FirstRumos).

Kako u Njemačkoj nema središnjega, saveznog ministarstva kulture, formirana je Stručna grupa za dokumentaciju pri Njemačkome muzejskom društvu, koja se bavi uspoređivanjem softvera, pregledom terminologije i edukacijom.

Mađarsku muzejsku dokumentaciju karakterizira mnoštvo različitih sustava. Iako već gotovo 15 godina postoje radne grupe za uspostavljanje zajedničke baze podataka, raznolikost sustava je tolika da standardizacija nije moguća u dogledno vrijeme. Stoga je Mađarski nacionalni muzej uz potporu Ministarstva kulture 1997. godine započeo projekt MAMA sa zadaćom stvaranja zajedničkoga kataloga svih muzeja u nadležnosti države. Katalog se temelji na CIDOC-ovim kategorijama. Sadašnja zadaća projekta je "mapping" (pridruživanje) lokalnih baza podataka u MAMA polja.

Mađarski muzeji sudjeluju u projektu MUSONET, čiji je cilj omogućavanje pretraživanja udaljenih baza podataka putem Interneta, zahvaljujući primjeni standarda poput Z 39.50.

Da bi se poboljšala infrastruktura mađarskih muzeja, Ministarstvo kulture osnovalo je Ured za kulturnu baštinu, koji će djelovati kao muzejski informacijski centar.

Poljski su muzeji vrlo rano (1986.) započeli stvaranje baza podataka za dokumentiranje svojih zbirki. Na temelju pregleda postojećih baza podataka utvrđeno je da mnogi muzeji posjeduju velike baze podataka, ali zbog korištenja različitih standarda imaju tehničkih problema u razmjeni podataka. Stoga je 1996. godine u 20 velikih muzeja pokrenut projekt koji će im omogućiti razmjenu podataka i uspostavljanje kompjuteriziranih inventara. Ustanovljena su dva standarda: prvi koji definira koliko će informacija biti dostupno publici i drugi koji određuje opseg informacija koje će se razmjenjivati unutar muzejske zajednice. Napravljen je softver koji funkcionira kao sigurnosni filter za razmjenu podataka između različitih baza podataka. Program se također može koristiti kao osnovni program za inventiranje.

Temeljna dokumentacija postoji u svim poljskim muzejima, ali nema zajedničkog standarda. Za umjetničke i numizmatičke zbirke postoji standardizirana terminologija, ali ne i za druge vrste muzeja i zbirki. Umjetnički muzeji koriste se standardom koji je razvio Getty AHIP, a glavni razlog tome je taj što je velik broj kustosa umjetničkih muzeja stipendirala Gettyjeva fundacija. Markita Franulić dala je pregled dosadašnjih djelatnosti na informatizaciji muzeja i standardizaciji podataka u Hrvatskoj, te sadašnje stanje na tom području. Predstavila je također projekt MDC-a "Muzeji Hrvatske na Internetu".

Želimir Škoberne predstavio je projekt multimedijske prezentacije arheoloških nalazišta Zagreba i okolice, koji se koristi u stalnom postavu Muzeja grada Zagreba.

Regine Scheffel, potpredsjednica CIDOC-a izvijestila je o CIDOC-ovoj konferenciji održanoj u Melbourneu 1998. u sklopu ICOM-ove Generalne konferencije.

Razmotrene su i mogućnosti međusobne suradnje svih zemalja sudionica u projektima koje financira Europska zajednica. Stoga je oformljena ad hoc radna grupa koja je predložila projekt "Usklađivanje metapodataka za opis muzejskih zbirki i predmeta u srednjoeuropskim zemljama". Budući da projekt mora voditi zemlja članica EZ-a, tu je ulogu preuzela Austrija.

Na Internetu trenutačno postoje stranice CEICOM-a, ali njihov bi sadržaj valjalo ažurirati. Stoga svaki nacionalni komitet mora napisati tekst kojim se želi predstaviti na Internet stranicama CEICOM-a. Također je odlučeno da se postave linkovi na sve relevantne web-stranice ustanova i projekata koji se bave muzejskom dokumentacijom.

Na završnom zajedničkom sastanku svih sudionika raspravljalo se i o sljedećem sastanku CEICOM-a koji bi se trebao održati ove godine u Hrvatskoj. Predloženo je da tema sastanka u Zagrebu budu intelektualna prava, razmatrana osobito s aspekta prava na webu.